

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul de lege cu privire la modificarea Codului vamal nr.95/2021

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Prezentul proiect de lege este elaborat de către Ministerul Finanțelor (Serviciul Vamal).

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Proiectul de lege a fost elaborat în vederea continuării procesului de armonizare a legislației naționale cu acquis-ul Uniunii Europene în domeniul vamal, implementării angajamentelor asumate de Republica Moldova în cadrul procesului de integrare europeană, precum și implementării Programului național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale pentru anii 2025–2030.

În acest sens, proiectul are drept scop alinierea cadrului normativ național la prevederile următoarelor acte juridice ale Uniunii Europene:

1. Regulamentul (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 octombrie 2013 de instituire a Codului vamal al Uniunii;

2. Regulamentul delegat (UE) 2015/2446 al Comisiei din 28 iulie 2015 de completare a Regulamentului (UE) nr. 952/2013;

3. Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2447 al Comisiei din 24 noiembrie 2015 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 952/2013;

4. Regulamentul (UE) nr. 608/2013 al Parlamentului European și al Consiliului privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală de către autoritățile vamale.

5. Regulamentul (CE) nr. 1186/2009 al Consiliului din 16 noiembrie 2009 de instituire a unui regim comunitar de scutiri de taxe vamale (versiune codificată).

6. Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2024/1071 al Comisiei din 12 aprilie 2024 de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2015/2447 în ceea ce privește deciziile referitoare la informațiile obligatorii în domeniul determinării valorii în vamă și de introducere a unui sistem electronic pentru informațiile obligatorii referitoare la origine și la determinarea valorii.

7. Regulamentul delegat (UE) 2024/1072 al Comisiei din 25 ianuarie 2024 de modificare a Regulamentului delegat (UE) 2015/2446 în ceea ce privește deciziile referitoare la informațiile obligatorii în domeniul determinării valorii în vamă și deciziile referitoare la informațiile de origine obligatorii.

8. Regulamentul (CEE) nr. 3648/91 al Consiliului din 11 decembrie 1991 de stabilire a modalităților de utilizare a formularului 302 și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 3690/86 și nr. 4283/88, inclusiv aspectele ce țin de introducerea punctelor de frontieră comune.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

În prezent, cadrul normativ național în domeniul vamal este reglementat prin Codul vamal nr. 95/2021, care stabilește principiile generale privind organizarea și funcționarea sistemului vamal, precum și procedurile vamale aplicabile mărfurilor introduse sau scoase de pe teritoriul vamal al Republicii Moldova.

Codul vamal a fost elaborat având la bază principiile Codului vamal al Uniunii Europene, constituind un pas esențial în procesul de armonizare a legislației naționale cu acquis-ul Uniunii Europene. Totodată, analiza comparativă a cadrului normativ național cu legislația Uniunii Europene a evidențiat necesitatea unor ajustări suplimentare pentru asigurarea unei alinieri depline cu normele europene, în special în domeniul:

- procedurilor de autorizare vamală;
- statutului operatorului economic autorizat;
- valorii în vamă;
- garanțiilor;
- gestionării riscurilor;
- protecției drepturilor de proprietate intelectuală;
- digitalizării procedurilor vamale.

Potrivit constatărilor Comisiei Europene, Republica Moldova înregistrează progrese semnificative în domeniul uniunii vamale, fiind evidențiate în special:

- lansarea Sistemului Computerizat de Tranzit (NCTS);
- aderarea la Convenția privind regimul de tranzit comun;
- implementarea Sistemului de Decizii Vamale;
- digitalizarea procedurilor aferente operatorilor economici autorizați;
- lansarea sistemului Border Queuing System;
- digitalizarea declarării trimiterilor poștale și a certificatelor de origine;
- participarea la Programul Customs al Uniunii Europene;
- modernizarea infrastructurii prin Programul Connecting Europe Facility.

Cu toate acestea, persistă necesitatea:

1. alinierii cadrului normativ național la modificările recente ale legislației Uniunii Europene privind informațiile obligatorii în domeniul valorii și originii mărfurilor;
2. armonizării cerințelor comune privind datele utilizate în schimbul electronic de informații;
3. consolidării cadrului normativ privind protecția drepturilor de proprietate intelectuală;
4. ajustării regimului scutirilor de taxe vamale;
5. dezvoltării infrastructurii informaționale pentru asigurarea interoperabilității depline cu sistemele Uniunii Europene;
6. consolidării capacității administrative instituționale.

Neadoptarea prezentului proiect ar conduce la:

- menținerea unor neconcordanțe între legislația națională și acquis-ul UE;
- dificultăți în procesul de integrare europeană;
- limitarea interoperabilității cu sistemele vamale ale Uniunii Europene;
- creșterea sarcinilor administrative pentru mediul de afaceri.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul prevede:

1. continuarea armonizării cadrului normativ vamal național cu acquis-ul Uniunii Europene;
2. ajustarea definițiilor în conformitate cu terminologia utilizată în legislația Uniunii Europene;
3. ajustarea normelor privind acordarea și monitorizarea statutului AEO;
4. clarificarea regulilor privind determinarea valorii în vamă;
5. reglementarea mecanismului de emitere, utilizare și efecte juridice ale deciziilor privind informațiile obligatorii referitoare la valoare și origine;
6. completarea normelor privind garanțiile globale;
7. ajustarea și completarea normelor privind aplicarea scutirilor de drepturi de import pentru anumite categorii de bunuri;
8. consolidarea mecanismelor de control vamal, supraveghere și analiză a riscurilor;
9. reglementarea mai detaliată a procedurilor de intervenție ale autorităților vamale în cazul mărfurilor suspectate de încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală;
10. extinderea aplicării procedurilor electronice și a schimbului electronic de date în domeniul vamal.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Nu există opțiuni alternative, altele decât operarea modificărilor la Codul vamal nr.95/2021. Menținerea cadrului normativ existent nu ar permite realizarea deplină a obligațiilor asumate în procesul de armonizare cu legislația Uniunii Europene.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Proiectul va avea un impact direct asupra sectorului public, în special asupra Serviciului Vamal, prin:

- modernizarea și extinderea sistemelor informaționale vamale;
- consolidarea capacității administrative și instituționale;
- ajustarea procedurilor interne în conformitate cu standardele Uniunii Europene;
- creșterea eficienței controlului vamal și a gestionării riscurilor.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea proiectului implică anumite costuri aferente modernizării infrastructurii IT, dezvoltării modulelor informatice specifice, precum și instruirii personalului.

Aceste costuri sunt estimate ca fiind moderate și vor fi acoperite preponderent din surse externe de finanțare și din bugetul aprobat, fără a genera presiuni suplimentare semnificative asupra bugetului de stat.

În partea ce ține de acoperirea financiară a acțiunilor planificate, realizarea acestora va fi acoperită din bugetul de stat, și cu suportul partenerilor externi. Costul estimativ este de 53 988 509,8 EUR, dintre care 3 485 539,29 EUR vor fi acoperite din

bugetul de stat, 18 737 745 EUR din asistență externă, iar deficitul de acoperire este de 31 765 225,5 EUR.

Urmează a fi identificate potențiale surse, care la moment nu au o acoperire bugetară pentru implementarea Programului național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030 și reorganizarea subdiviziunilor și, după caz, a structurii Serviciului Vamal conform priorităților de activitate pentru eficientizarea administrării vamale.

Pentru modernizarea infrastructurii vamale, Republica Moldova va beneficia de asistența financiară prin intermediul Programului UE „Mecanismul pentru Interconectarea Europei” (conform condițiilor Programului, 50% sunt oferite sub formă de grant). La moment sunt în derulare proiectele privind dezvoltarea infrastructurii transfrontaliere: Ungheni (MD) - Ungheni (RO), Leușeni (MD) – Albița (RO) și Giurgiulești (MD) – Galați (RO).

Pentru acțiunile ce țin de preluarea bunelor practici și schimb de experiențe, partea financiară va fi acoperită de Programul „CUSTOMS” și instrumentele TAIEX, TWINNING.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Proiectul va avea un impact pozitiv asupra sectorului privat prin:

- facilitarea comerțului internațional;
- simplificarea și digitalizarea procedurilor vamale;
- reducerea timpilor de vămuire;
- extinderea accesului la proceduri simplificate;
- consolidarea mecanismului de recunoaștere a statutului de operator economic autorizat (AEO);
- reducerea frecvenței controalelor fizice pentru operatorii conformi.

De asemenea, proiectul contribuie la creșterea predictibilității și transparenței cadrului normativ, precum și la diminuarea riscurilor asociate introducerii pe piață a mărfurilor contrafăcute.

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Nu este aplicabil.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil.

4.5. Impactul asupra mediului

Nu este aplicabil.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Proiectul asigură transpunerea prevederilor actelor UE menționate, cu excepția dispozițiilor care țin exclusiv de statutul de stat membru.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Implementarea legislației Uniunii Europene necesită dezvoltarea și ajustarea cadrului normativ secundar, inclusiv aprobarea actelor normative subordonate, elaborarea procedurilor administrative interne, precum și dezvoltarea sistemelor informaționale necesare schimbului electronic de date în conformitate cu cerințele UE.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, pe pagina web oficială a Ministerului Finanțelor www.mf.gov.md, la compartimentul Transparența decizională, a fost plasat anunțul privind inițierea procesului de elaborare a prezentului proiect, care poate fi accesat la linkul:

<https://www.mf.gov.md/ro/content/anun%C8%9B-privind-ini%C8%9Bierea-elabor%C4%83rii-proiectului-781>

Un anunț similar a fost plasat și pe platforma www.particip.gov.md și poate fi accesat la linkul:

<https://particip.gov.md/index.php/ru/document/stages/proiectul-de-lege-cu-privire-la-modificarea-codului-vamal-nr-952021/16543>

7. Concluziile expertizelor

Proiectul va fi remis Ministerului Justiției pentru efectuarea expertizei juridice și Centrului Național Anticorupție pentru a fi supus expertizei anticorupție.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul implică modificarea Codului vamal nr.95/2021 și ajustarea ulterioară a unor acte normative subordonate.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Pentru implementarea prevederilor proiectului vor fi necesare ajustarea actelor normative subordonate în domeniul vamal, adaptarea procedurilor interne ale Serviciului Vamal, precum și instruirea personalului vamal. De asemenea, va fi necesară asigurarea interoperabilității sistemelor informaționale vamale naționale cu sistemele Uniunii Europene, precum și monitorizarea continuă a implementării prevederilor prin indicatori de performanță specifici.

Ministru

Andrian GAVRILIȚĂ